

Kraanvogel: F. Oling

Natura 2000-gebied Engbertsdijksvenen

In de afgelopen eeuw zijn veel plant- en diersoorten in Nederland verdwenen. Om de bijzondere natuur die er nog is te beschermen en versterken, werkt de Europese Unie aan een samenhangend netwerk van natuurgebieden: Natura 2000.

Engbertsdijksvenen, in de gemeente Twenterand, is één van de Natura 2000-gebieden. Het bestaat uit actieve hoogvenen, afgewisseld met stukken heide en gagelstruweel. In heel West-Europa is er vrijwel geen actief hoogveen meer. Alle reden om er hier heel zuinig op te zijn.

De Dienst Landelijk Gebied maakt in opdracht van het Ministerie van LNV een beheerplan om de unieke natuurwaarden van Engbertsdijksvenen ook op lange termijn te behouden. Samen met alle betrokkenen in en om het gebied wordt bekeken welke maatregelen hiervoor nodig en mogelijk zijn.

Kenmerken van het gebied

Engbertsdijksvenen is een gebied van iets meer dan 1000 hectare dat ligt in een vrijwel geheel afgegraven ('verveend') hoogveen gebied. Omdat de randen geheel zijn afgegraven, steekt het gebied boven het omringende landschap uit. Een deel van het gebied is niet afgegraven en is actief hoogveen, wat betekent dat er nog steeds veen ontstaat. Vanwege de zeldzaamheid van dit type gebied komen er planten- en diersoorten voor die op andere plekken weinig of niet meer te vinden zijn.

In het Noordwesten van Engbertsdijksvenen bevindt zich een onvergraven hoogveenkern van ongeveer 12 hectare. De vegetatie van deze kern bestaat voornamelijk uit pijpestro, met plaatselijk veenmossen. In dit gebied komen bijzondere diersoorten voor zoals de veenmier, turfloopkever, heikikker, adder en gladde slang. Buiten deze kern liggen voornamelijk veenputten. Die vormen een geschikt leefgebied voor de blauwborst en de grauwe klauwier. In het noordwestelijke deel van het gebied steekt een zandkop uit boven het veengebied. Die is begroeid met kraaihei en struikheide. Vooral in deze heidesoorten laat de zeldzame roodborsttapuit zich regelmatig zien. Het hele veengebied is in de wintermaanden een belangrijk leefgebied voor de kraanvogel, taigarietgans en toendrarietgans.

Foto: R. Gerritsen

Hoogveenmos

Doelstellingen voor Engbertsdijksvenen

Het ministerie van LNV heeft de volgende doelen geformuleerd voor Engbertsdijksvenen:

- Behoud van oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van herstellende hoogvenen
- Herstel van grote veengebieden met voldoende rust onder andere voor de kraanvogel
- Uitbreiding van het oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van actieve hoogvenen
- Ontwikkeling van overgangszones van actieve hoogvenen
- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied van de vogelsoorten geoorde fuut, toendrarietgans en kraanvogel
- Behoud van oppervlakte en kwaliteit van droge heiden

Belangrijke maatregelen en factoren

Twee factoren spelen een hoofdrol in het veiligstellen en ontwikkelen van natuurwaarden in Engbertsdijksvenen: de waterhuishouding en de voedselrijkdom.

Waterhuishouding

Een goede waterhuishouding is voor Engbertsdijksvenen een belangrijke voorwaarde voor het instandhouden en ontwikkelen van de natuurwaarden. Verdroging zorgt voor een verhoging van de voedselrijkdom, terwijl dat voor hoogveenvegetatie juist niet gewenst is. Daarnaast geeft deze verdroging bomen de kans om op bepaalde plekken te groeien. Deze verbossing is ook een bedreiging voor het hoogveen.

Ook de wateronttrekking buiten het gebied zorgt voor een lager waterpeil in de Engbertsdijksvenen. Het is er de oorzaak van dat de overgangszones van het hoogveen naar het omringende gebied (de zogenaamde laggzones) droogvalen. Deze laggzones zijn inmiddels nagegoeg verdwenen. Voor herstel en kwaliteitsverbetering van de resten hoogveenlandschap is het dus een essentiële randvoorwaarde dat de waterhuishouding (zowel intern als extern) op orde komt.

Beheerplan

Het opstellen van het beheerplan voor het Natura 2000-gebied Engbertsdijksvenen gebeurt in het kader van de Natuurbeschermingswet. DLG stelt het beheerplan op in samenwerking met verschillende organisaties: Staatsbosbeheer, de waterschappen Regge en Dinkel en Velt en Vecht, de gemeenten Twenterand, Tubbergen en Hardenberg en de lokale LTO-afdelingen uit de betreffende gemeenten. In het beheerplan komt te staan hoe de genoemde doelstellingen gerealiseerd moeten worden.

Hierbij wordt rekening gehouden met verschillende maatschappelijke en economische belangen. Vertegenwoordigers van alle belanghebbenden bij het gebied worden bij het proces en de inhoud van het plan betrokken. Dit gebeurt onder meer in de klankbordgroepbijeenkomsten. Voor omwonenden en andere geïnteresseerden zijn er informatie- en inloopbijeenkomsten.

Meer informatie over het proces en de planning vindt u in het Infoblad Beheerplan Engbertsdijksvenen Proces en Planning. Overige foto's: R. Dear, Staatsbosbeheer

Voor meer informatie over het beheerplan Engbertsdijksvenen kunt u contact opnemen met projectleider Bert Neefjes van Dienst Landelijk Gebied, 038- 427 1115.

Actuele informatie over het proces kunt u vinden op www.natura2000beheerplannen.nl

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

